

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 octobre 2019

PROPOSITION DE LOI**modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à
la détention préventive en ce qui concerne
l'arrestation immédiate****Proposition de loi modifiant la loi du
20 juillet 1990 relative à la détention
préventive, afin de permettre l'arrestation
immédiate à l'audience en cas de risque
de récidive****Proposition de loi modifiant la loi du
20 juillet 1990 relative à la détention
préventive en vue de prévoir l'arrestation
immédiate systématique en cas de
condamnation du chef d'infractions d'attentat
à la pudeur ou de viol commises sur un
mineur de moins de 16 ans****RAPPORT DE LA PREMIÈRE LECTURE**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
M. **John CROMBEZ****SOMMAIRE**

Pages

I. Procédure	3
II. Exposés introductifs	3
III. Discussion générale	4
IV. Discussion des articles et votes	5

*Voir:***Doc 55 0489/ (S.E. 2019):**

- 001: Proposition de loi de Mme De Wit et consorts.
002: Amendements.

Voir aussi:

- 004: Articles adoptés en première lecture.

Doc 55 0426/ (S.E. 2019):

- 001: Proposition de loi de M. Van Hecke et Mme Thibaut et consorts.

Doc 55 0516/ (S.E. 2019):

- 001: Proposition de loi de M. Goffin et consorts.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 oktober 2019

WETSVOORSTEL**tot wijziging van de wet van 20 juli 1990
betreffende de voorlopige hechtenis
aangaande de onmiddellijke aanhouding****Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van
20 juli 1990 betreffende de voorlopige
hechtenis, teneinde bij risico op recidive de
onmiddellijke aanhouding ter zitting mogelijk
te maken****Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van
20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis,
teneinde te voorzien in de onmiddellijke en
systematische aanhouding van personen die zijn
veroordeeld wegens misdrijven van aanranding
van de eerbaarheid of van verkrachting van een
minderjarige jonger dan 16 jaar****VERSLAG VAN DE EERSTE LEZING**NAMENS DE COMMISSIE
VOOR JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **John CROMBEZ****INHOUD**

Blz.

I. Procedure	3
II. Inleidende uiteenzettingen	3
III. Algemene bespreking	4
IV. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	5

*Zie:***Doc 55 0489/ (B.Z. 2019):**

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw De Wit c.s.
002: Amendementen.

Zie ook:

- 004: Artikelen aangenomen in eerste lezing.

Doc 55 0426/ (B.Z. 2019):

- 001: Wetsvoorstel van de heer Van Hecke en mevrouw Thibaut c.s.

Doc 55 0516/ (B.Z. 2019):

- 001: Wetsvoorstel van de heer Goffin c.s.

00804

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Kristien Van Vaerenbergh

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh
Ecolo-Groen	Zakia Khattabi, Jessika Soors, Stefaan Van Hecke
PS	Khalil Aouasti, Laurence Zanchetta, Özlem Özen
VB	Katleen Bury, Marijke Dillen
MR	Philippe Goffin, Marie-Christine Marghem
CD&V	Koen Geens
PVDA-PTB	Nabil Boukili
Open Vld	Katja Gabriëls
sp.a	John Crombez

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Yngvild Ingels, Sander Loones, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel
Julie Chanson, Marie-Colline Leroy, Cécile Thibaut, Tinne Van der Straeten
Ludivine Dedonder, Mélissa Hanus, Ahmed Laaouej, Patrick Prévot
Tom Van Grieken, Dries Van Langenhove, Reccino Van Lommel
Emmanuel Burton, Michel De Maegd, Caroline Taquin
Els Van Hoof, Servais Verherstraeten
Greet Daems, Marco Van Hees
Egbert Lachaert, Goedeke Liekens
Karin Jiroflée, Yasmine Kherbache

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

cdH	Vanessa Matz
DéFI	Sophie Rohonyi

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	: socialistische partij anders
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numerering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ces propositions de loi jointes au cours de ses réunions des 9 et 16 octobre 2019.

I. — PROCÉDURE

À la demande de Mme Katja Gabriëls (Open Vld), la proposition de loi modifiant l'article 33 de la loi relative à la détention préventive en ce qui concerne l'arrestation immédiate (DOC 55 0561/001), initialement jointe, a été dissociée de cet examen au cours de la réunion du 16 octobre 2019.

II. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Proposition de loi (Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh, Christoph D'Haese) modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en ce qui concerne l'arrestation immédiate, DOC 55 0489/001

À l'heure actuelle, l'arrestation immédiate ne peut être ordonnée qu'en cas de risque de fuite. La proposition de loi à l'examen vise à ajouter le risque de récidive comme critère supplémentaire dans la loi relative à la détention préventive.

B. Proposition de loi (Stefaan Van Hecke, Cécile Thibaut, Jessika Soors, Georges Gilkinet) modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, afin de permettre l'arrestation immédiate à l'audience en cas de risque de récidive, DOC 55 0426/001

Actuellement, la loi sur la détention préventive ne permet aux cours et tribunaux de procéder à une arrestation immédiate lors du jugement de condamnation que s'il existe des risques de fuite.

Le juge ne peut donc pas ordonner l'arrestation immédiate lorsque, bien qu'il existe un risque important de récidive, le prévenu ne risque néanmoins pas de se soustraire à la justice.

Afin de combler cette lacune, la proposition de loi à l'examen vise à permettre l'arrestation immédiate dans cette circonstance.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft deze samengevoegde wetsvoorstellen besproken tijdens haar vergaderingen van 9 en 16 oktober 2019.

I. — PROCEDURE

Op vraag van mevrouw Katja Gabriëls (Open Vld) wordt tijdens de vergadering van 16 oktober 2019 het initieel toegevoegde wetsvoorstel tot wijziging van artikel 33 van de wet op de voorlopige hechtenis wat de onmiddellijke aanhouding betreft (DOC 55 0561/001) losgekoppeld van deze bespreking.

II. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Wetsvoorstel (Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh, Christoph D'Haese) tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis aangaande de onmiddellijke aanhouding, DOC 55 0489/001

Momenteel kan de onmiddellijke aanhouding enkel bevolen worden als er sprake is van vluchtgevaar. Dit wetsvoorstel wil recidivegevaar als mogelijk extra criterium toevoegen aan de wet op de voorlopige hechtenis.

B. Wetsvoorstel (Stefaan Van Hecke, Cécile Thibaut, Jessika Soors, Georges Gilkinet) tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, teneinde bij risico op recidive de onmiddellijke aanhouding ter zitting mogelijk te maken, DOC 55 0426/001

Wanneer de hoven en rechtbanken een veroordeling uitspreken, mogen zij op grond van de wet betreffende de voorlopige hechtenis momenteel alleen overgaan tot een onmiddellijke aanhouding wanneer er vluchtgevaar bestaat.

De rechter mag dus geen onmiddellijke aanhouding bevelen wanneer er wel een hoog risico op recidive bestaat, maar de beklaagde zich niet aan het gerecht dreigt te onttrekken.

Dit wetsvoorstel strekt ertoe die leemte op te vullen door in die situatie de onmiddellijke aanhouding mogelijk te maken.

C. Proposition de loi (Philippe Goffin, Caroline Taquin, Emmanuel Burton, Michel De Maegd, David Clarinval) modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en vue de prévoir l'arrestation immédiate systématique en cas de condamnation du chef d'infractions d'attentat à la pudeur ou de viol commises sur un mineur de moins de 16 ans, DOC 55 0516/001

Les auteurs de la proposition de loi à l'examen estiment que les infractions d'attentat à la pudeur ou de viol commises sur une victime mineure âgée de moins de 16 ans présentent une gravité extrême et sont révélatrices du danger que l'auteur représente pour la société.

Ils proposent dès lors que les cours et tribunaux qui prononcent une peine d'emprisonnement sans sursis pour lesdits faits ordonnent systématiquement l'arrestation immédiate, et ce sans qu'une réquisition du ministère public en ce sens soit nécessaire.

D. Proposition de loi (Katja Gabriëls, Egbert Lachaert, Goedele Liekens) modifiant l'article 33 de la loi relative à la détention préventive en ce qui concerne l'arrestation immédiate, DOC 55 0561/001

À l'heure actuelle, en cas de condamnation à une peine d'emprisonnement, la loi ne donne au juge la possibilité d'ordonner une arrestation immédiate que pour autant qu'il démontre qu'il y a lieu de craindre que le prévenu ou l'accusé ne tente de se soustraire à l'exécution de la peine.

Cette situation offre trop peu de garanties par rapport au risque qu'une personne dans l'attente de son recours commette de nouveaux faits punissables.

Le système est dès lors inversé: une condamnation est, sur réquisition du ministère public, en principe suivie d'une arrestation immédiate, à moins que le juge n'en décide autrement pour des raisons particulières.

III. — DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) note que sa proposition de loi coïncide avec celle du groupe N-VA. L'introduction d'un critère supplémentaire pour l'arrestation immédiate sera particulièrement utile dans les cas d'infractions sexuelles. Toutefois, son groupe n'est pas favorable à l'introduction de l'automatisme; le juge jugera sur la base des éléments du dossier dont il est

C. Wetsvoorstel (Philippe Goffin, Caroline Taquin, Emmanuel Burton, Michel De Maegd, David Clarinval) tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, teneinde te voorzien in de onmiddellijke en systematische aanhouding van personen die zijn veroordeeld wegens misdrijven van aanranding van de eerbaarheid of van verkrachting van een minderjarige jonger dan 16 jaar, DOC 55 0516/001

Volgens de indieners van dit wetsvoorstel zijn aanranding van de eerbaarheid of verkrachting van een minderjarig slachtoffer jonger dan 16 jaar bijzonder ernstige misdrijven, die aangeven dat de pleger een reële bedreiging vormt voor de samenleving.

Daarom stellen de indieners voor dat de hoven en rechtbanken die de dader van soortgelijke feiten veroordelen tot een gevangenisstraf zonder uitstel, systematisch diens onmiddellijke aanhouding gelasten, zonder dat daartoe een vordering van het openbaar ministerie vereist is.

D. Wetsvoorstel (Katja Gabriëls, Egbert Lachaert, Goedele Liekens) tot wijziging van artikel 33 van de wet op de voorlopige hechtenis wat de onmiddellijke aanhouding betreft, DOC 55 0561/001

Momenteel geeft de wet aan de rechter enkel de mogelijkheid om bij veroordeling tot een gevangenisstraf een onmiddellijke aanhouding op te leggen, mits de rechter aantoonde dat te vrezen valt dat de veroordeelde zich aan de uitvoering van de straf onttrekt.

Dit blijkt te weinig garanties te bieden tegen de mogelijkheid dat iemand in afwachting van zijn hoger beroep nieuwe strafbare feiten pleegt.

Het systeem wordt daarom omgedraaid: bij veroordeling volgt in principe, op vordering van het openbaar ministerie, onmiddellijke aanhouding, tenzij de rechter om bijzondere redenen anders beslist.

III. — ALGEMENE BESPREKING

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) stelt vast dat zijn wetsvoorstel gelijkloopt met dat van de N-VA-fractie. De invoering van een bijkomend criterium voor de onmiddellijke aanhouding zal in het bijzonder in zaken van zedendelicten nuttig zijn. Zijn fractie is evenwel geen voorstander van de invoering van een automatisme; de rechter zal, wanneer de onmiddellijke aanhouding

saisi lorsque l'arrestation immédiate sera demandée par le ministère public. Il décidera au cas par cas.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) est favorable à l'extension de la possibilité d'une arrestation immédiate en cas de risque de récidive. Toutefois, comme l'intervenant précédent, il ne souhaite pas en faire une automaticité. L'intéressé a le droit d'interjeter appel, de sorte qu'un contrôle judiciaire demeure nécessaire. Il aurait également aimé entendre la position du ministre de la Justice sur les propositions de loi.

M. Philippe Goffin (MR) est également favorable à une telle extension et peut dès lors souscrire à la proposition de loi du groupe N-VA.

M. John Crombez (sp.a) constate que les propositions de loi à l'examen bénéficient d'un large soutien.

M. Khalil Aouasti (PS) ne fait pas le même constat et juge donc souhaitable de ne pas agir à la légère.

Mme Sophie De Wit (N-VA) estime que la plupart des membres souscrivent au principe des propositions de loi en tant que telles, à savoir l'introduction d'un critère supplémentaire pour une arrestation immédiate. Toutefois, l'introduction de l'automaticité va aussi trop loin pour elle; le contrôle judiciaire doit être maintenu.

IV. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

La commission décide que la proposition de loi ((Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh, Christoph D'Haese) modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en ce qui concerne l'arrestation immédiate, DOC 55 0489/001, servira de base à la discussion.

Article 1er

Cet article précise le fondement constitutionnel en matière de compétence.

Il ne donne lieu à aucune observation.

L'article 1er est adopté par 14 voix contre une.

wordt gevorderd door het openbaar ministerie, oordelen op basis van de elementen van het voor hem liggende dossier. Hij oordeelt geval per geval.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) is voorstander van de uitbreiding van de mogelijkheid van een onmiddellijke aanhouding wanneer er gevaar is voor recidive. Hij is, net als de vorige spreker, evenwel geen voorstander om hiervan een automatisme te maken. De betrokkene heeft immers recht op hoger beroep, derhalve blijft een rechterlijke toets noodzakelijk. Hij had over de wetsvoorstellen ook graag het standpunt van de minister van Justitie vernomen.

De heer Philippe Goffin (MR) is eveneens voorstander van een dergelijke uitbreiding en kan zich dan ook scharen achter het wetsvoorstel van de N-VA-fractie.

De heer John Crombez (sp.a) stelt vast dat de hier besproken wetsvoorstellen een breed draagvlak hebben.

De heer Khalil Aouasti (PS) doet die vaststelling niet en acht het daarom aangewezen om niet over een nacht ijs te gaan.

Mevrouw Sophie De Wit (N-VA) meent dat toch de meeste leden zich scharen achter het principe van de wetsvoorstellen *an sich*, met name de invoering van een bijkomend criterium voor de onmiddellijke aanhouding. De invoering van een automatisme gaat haar evenwel ook te ver; de rechterlijke toets moet worden behouden.

IV. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

De commissie beslist dat het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis aangaande de onmiddellijke aanhouding, (Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh, Christoph D'Haese DOC 55 0489/001) als basis van de bespreking zal dienen.

Artikel 1

Dit artikel betreft de constitutionele bevoegdheidsgrondslag.

Er worden geen opmerkingen over gemaakt.

Artikel 1 wordt aangenomen met 14 stemmen tegen 1.

Art. 2

Cet article vise à modifier l'article 33, § 2, de la loi du 20 juillet 1990 sur la détention préventive et ajoute le risque de récidive comme critère supplémentaire à l'arrestation immédiate.

Mme Katja Gabriëls (Open Vld) souligne la nécessité d'éviter que les auteurs puissent encore faire de nouvelles victimes. Notre système juridique prévoit certes une possibilité d'appel, mais cela implique souvent un long délai entre la peine effective prononcée en première instance et celle prononcée en appel, ce qui a une nouvelle fois été douloureusement démontré l'été dernier avec le meurtre tragique d'une jeune femme. En outre, dans certaines cours d'appel, les audiences sont organisées de manière à ce que les cas des personnes immédiatement arrêtées soient traités prioritairement, ce qui prolonge d'autant plus le délai susmentionné. Bien que son groupe, avec la proposition de loi 561/001, soit prêt à faire un pas de plus en introduisant l'automatisme, elle soutiendra la proposition de loi de Mme Sophie De Wit. Enfin, la membre souligne l'importance de l'exécution immédiate des peines prononcées.

Mme Katleen Bury (VB) se réjouit que les esprits aient enfin mûri et que des mesures plus strictes soient prises contre les crimes qui portent atteinte à l'intégrité des personnes. Le groupe VB plaide en ce sens depuis des années.

Selon le groupe VB, la proposition de loi qui sert de base à la discussion ne va pas assez loin. Il en va de même pour la proposition de loi du groupe MR, qu'elle juge trop limitée. Elle leur préfère donc la proposition de loi présentée par le groupe Open Vld mais qui a été dissocié de la discussion.

Elle présente dès lors l'amendement n° 2, qui tend à remplacer l'article 2 (DOC 55 0489/002) et précise qu'à l'heure actuelle, en cas de condamnation à une peine d'emprisonnement, la loi ne donne au juge la possibilité d'ordonner une arrestation immédiate que pour autant qu'il démontre qu'il y a lieu de craindre que le prévenu ou l'accusé ne tente de se soustraire à l'exécution de la peine. Cette situation offre trop peu de garanties par rapport au risque qu'une personne dans l'attente de son recours commette de nouveaux faits punissables. L'amendement n° 2 propose d'inverser le système: une condamnation est, sur réquisition du ministère public, en principe suivie d'une arrestation immédiate, à moins que le juge n'en décide autrement pour des raisons particulières. Il est important en effet que, lorsque des faits graves ont été commis, qui ont été

Art. 2

Dit artikel beoogt de wijziging van artikel 33, § 2, van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis en voert het recidivegevaar toe als een mogelijk bijkomend criterium voor de onmiddellijke aanhouding.

Mevrouw Katja Gabriëls (Open Vld) benadrukt dat moet worden vermeden dat daders nog meer slachtoffers kunnen maken. Het is inderdaad zo dat ons rechtssysteem in een beroepsmogelijkheid voorziet, dit zorgt evenwel vaak voor een lange periode tussen de effectieve straf die wordt uitgesproken in eerste aanleg enerzijds, en die in beroep anderzijds, wat afgelopen zomer naar aanleiding van de dramatisch moord op een jonge vrouw nog maar eens pijnlijk duidelijk is geworden. Ook worden in bepaalde hoven van beroep de zittingen dermate georganiseerd dat de zaken van personen die onmiddellijk zijn aangehouden eerst worden behandeld, waardoor de voormelde termijn nog meer wordt verlengd. Hoewel haar fractie met het wetsvoorstel nr. 561/001 bereid is om in deze problematiek nog een stap verder te gaan, met name door de invoering van een automatisme, zal zij het wetsvoorstel van mevrouw Sophie De Wit steunen. Het lid wijst tot slot op het belang van de onmiddellijke uitvoering van de uitgesproken straffen.

Mevrouw Katleen Bury (VB) is tevreden dat de geesten eindelijk zijn gerijpt en dat er strenger zal worden opgetreden tegen misdrijven die schade toebrengen aan de integriteit van personen. De VB-fractie pleit hier al jaren voor.

Het wetsvoorstel dat als basis van de bespreking dient, gaat volgens de VB-fractie niet ver genoeg. Dit geldt eveneens voor dat van de MR-fractie dat volgens haar te beperkt is. Haar voorkeur gaat dan ook uit naar het wetsvoorstel dat werd ingediend door de Open Vld-fractie maar dat van de bespreking werd losgekoppeld.

Zij dient derhalve *amendement nr. 2* in tot vervanging van artikel 2 (DOC 55 0489/002) en verduidelijkt dat de wet momenteel aan de rechter enkel de mogelijkheid geeft om bij veroordeling tot een gevangenisstraf een onmiddellijke aanhouding op te leggen mits hij aantoonde dat te vrezen valt dat de veroordeelde zich onttrekt aan de uitvoering van de straf. Dit blijkt te weinig garanties te bieden voor de mogelijkheid dat iemand in afwachting van hoger beroep nieuwe strafbare feiten pleegt. Amendement nr. 2 stelt voor om het systeem om te draaien: bij een veroordeling volgt in principe, op vordering van het openbaar ministerie, de onmiddellijke aanhouding, tenzij de rechter om bijzondere redenen anders beslist. Het is immers belangrijk dat als er zware feiten zijn gepleegd die in eerste aanleg als bewezen werden aanvaard, de maatschappij onmiddellijk de

qualifiés comme établis en première instance, la société bénéficie immédiatement de la protection nécessaire. Il est évident pour le groupe VB que si une personne est condamnée à une peine d'emprisonnement déterminée, cette peine doit être exécutée immédiatement, sauf en cas de circonstance exceptionnelle.

Mme Bury conclut que si son amendement n'est pas adopté, son groupe soutiendra la proposition de loi du groupe NVA.

Mme Özlem Özen (PS) rappelle que la proposition de loi du groupe Open Vld (DOC 55 0561/001) va beaucoup plus loin en fixant le principe de l'automatisme. L'oratrice se demande quel juge va prendre le risque de laisser une personne en liberté pour éviter tout risque.

Le critère de la récidive avait-il été oublié par le législateur ou était-ce intentionnel? Une personne est censée rester sous les liens d'un mandat d'arrêt tant qu'elle est considérée comme dangereuse pour la société. La question se pose ici plus au niveau de la juridiction d'instruction et de la fin de la détention préventive, qu'au niveau de l'arrestation immédiate au tribunal.

Mme Laurence Zanchetta (PS) et consorts déposent l'amendement n° 1 (DOC 55 0489/001) qui vise à remplacer l'article 2.

Les délais d'exercice des voies de recours étant suspensifs, l'exécution d'une condamnation ne peut être exigée qu'une fois que la décision n'est plus susceptible d'opposition, d'appel ou de cassation.

En effet, au nom du respect de la présomption d'innocence, l'arrestation immédiate doit rester l'exception pour les prévenus ou accusés qui comparaissent libres et l'ordre d'arrestation ne constitue jamais qu'un titre de détention provisoire, qui ne peut jamais être requise à des fins punitives.

Afin de limiter les détentions préventives, et le nombres de personnes incarcérées dans nos prisons, le gouvernement précédent, désormais en affaires courantes, avait fait voter la loi du 21 décembre 2017 qui rehaussait les seuils de peines permettant l'arrestation immédiate.

En effet, le ministre de la Justice avait dû constater que 10 % des détenus en détention préventive étaient des condamnés non définitifs, emprisonnés sur la base d'une arrestation immédiate, en raison d'un défaut à

nodige bescherming krijgt. Voor de VB-fractie is het duidelijk dat als iemand wordt veroordeeld tot een bepaalde gevangenisstraf deze standaard onmiddellijk moet worden uitgevoerd tenzij er sprake is van een uitzonderlijke omstandigheid.

Mevrouw Bury besluit dat mocht haar amendement het niet zou halen, haar fractie het wetsvoorstel van de NV-A-fractie zal steunen.

Mevrouw Özlem Özen (PS) herinnert eraan dat het wetsvoorstel van de Open Vld-fractie (DOC 55 0561/001) veel verstrekkender is, daar het voorziet in de automatische toepassing van de regeling. Volgens de spreker zal in dat geval haast geen enkele rechter het risico nemen iemand in vrijheid te laten, om aldus elk risico te voorkomen.

Heeft de wetgever het criterium "herhaling" over het hoofd gezien, of gebeurde zulks opzettelijk? Iemand wordt geacht onder aanhoudingsbevel te blijven zolang de betrokkene als een gevaar voor de samenleving wordt beschouwd. In dezen gaat het veeleer om het onderzoeksgerecht en het einde van de voorlopige hechtenis dan om de onmiddellijke aanhouding ter zitting.

Mevrouw Laurence Zanchetta (PS) c.s. dient amendement nr. 1 (DOC 55 0489/001) in, ter vervanging van artikel 2.

De termijnen voor het uitoefenen van de rechtsmiddelen werken opschootend. De uitvoering van een veroordeling kan dus maar worden gevorderd wanneer tegen de uitspraak die werd gewezen niet langer verzet, beroep of cassatieberoep mogelijk is.

Op grond van de inachtneming van het vermoeden van onschuld moet de onmiddellijke aanhouding immers de uitzondering blijven voor de beklaagden of de beschuldigen die vrijwillig verschijnen. Het aanhoudingsbevel is immers altijd slechts een bevel tot voorlopige aanhouding, die nooit mag worden gevorderd als strafmaatregel.

Om het aantal gevallen van voorlopige hechtenis te beperken en minder mensen naar de gevangenissen te sturen, heeft de vorige regering – die thans in lopende zaken is – de wet van 21 december 2017 laten aannemen. Die wet voorziet in een hogere drempel (een hogere strafmaat) om tot onmiddellijke aanhouding te mogen overgaan.

De minister van Justitie had immers vastgesteld dat 10 % van de gedetineerden in voorlopige hechtenis niet definitief was veroordeeld en door toedoen van een onmiddellijke aanhouding opgesloten was wegens verstek

l'audience. Pire encore, il avait dû constater que sur opposition, 80 % de ces condamnés non définitifs bénéficiaient d'un sursis, d'une peine de probation autonome ou d'une réduction de peine en deçà du seuil requis pour l'arrestation provisoire, rendant celle-ci impossible et qu'il convenait donc de réduire les possibilités d'arrestation immédiate.

C'est pour cette raison que le seuil avait été revu. Aujourd'hui l'objectif poursuivi doit être maintenu et le nombre de détentions préventives et d'arrestations immédiates ne pas repartir à la hausse.

Néanmoins, les auteurs estiment que le régime de l'arrestation immédiate est incomplet et que le seul critère actuel de crainte de soustraction est insuffisant.

L'amendement vise à apporter deux modifications:

A. d'une part, intégrer de nouvelles infractions au seuil de condamnation réduit d'un an, à savoir essentiellement les infractions sexuelles commises sur mineurs, le viol en général et les violences à l'égard des femmes.

Les infractions sexuelles commises sur une victime mineure sont un tel traumatisme pour la victime, sa famille et pour la société dans son ensemble qu'il ne peut être question de prendre le risque que d'autres faits soient commis.

En 2018, 21 604 plaintes pour des faits de violence entre partenaires ont été déposées auprès de la police, soit plus ou moins 59 par jour et 15 806 dossiers pour violences psychique.

Mais c'est sans compter le chiffre noir. Une étude de l'Agence européenne des droits fondamentaux sur la violence à l'égard des femmes évalue à 78 %, le nombre de victimes qui, en Belgique, n'ont pas signalé à la police ou à un autre organisme l'acte le plus sévère de violence commis à leur égard par un(e) partenaire et selon le Moniteur de sécurité 2008-2009, seulement 7,2 % des infractions sexuelles (agressions, viols, exhibitionnisme, etc.) sont déclarées.

On ne compte plus le nombre de récits de femmes qui disent s'être présentées à plusieurs reprises au commissariat avant de voir leur énième plainte être enfin enregistrée, avec souvent une gradation dans les

op de terechtzitting. Een andere en ergere vaststelling: 80 % van die niet-definitief veroordeelden had na verzet het voordeel genoten van een opschorting, een autonome probatiestraf dan wel een strafvermindering tot onder de voor een voorlopige aanhouding vereiste strafmaat, waardoor die regeling onuitvoerbaar was geworden. De mogelijkheden inzake onmiddellijke aanhouding dienden dus te worden teruggeschoefd. Om die reden werd de drempel bijgestuurd.

Het nagestreefde doel moet worden gehandhaafd, en het aantal gevallen van voorlopige hechtenis en onmiddellijke aanhouding mag niet opnieuw stijgen.

De indieners van dit amendement zijn echter van oordeel dat de regeling inzake onmiddellijke aanhouding hiaten vertoont en dat het enige, thans geldende criterium – namelijk de vrees dat de veroordeelde zich aan de strafuitvoering zal onttrekken – ontoereikend is.

Daarom worden met dit amendement twee wijzigingen beoogd.

A. De lagere drempel voor een onmiddellijke aanhouding (één jaar gevangenisstraf) zou ook gelden voor een aantal bijkomende misdrijven, vooral dan seksuele misdrijven jegens minderjarigen, verkrachting in het algemeen en geweld tegen vrouwen.

Seksuele misdrijven jegens minderjarigen zijn immers dermate traumatiserend voor het slachtoffer, zijn/haar familie en de samenleving als geheel dat men niet het risico mag nemen dat nieuwe feiten zullen worden gepleegd.

In 2018 werden bij de politie 21 604 klachten over partnergeweld ingediend (ongeveer 59 klachten per dag), en er werden 15 806 dossiers over psychisch geweld opgesteld.

Daarbij komen nog de gevallen waar men geen weet van heeft. Het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten heeft in een studie over geweld tegen vrouwen geschat dat 78 % van de slachtoffers in België de ernstigste vorm van geweld die een partner hun kan aandoen niet bij de politie of bij een andere instantie hebben aangegeven. Uit de Veiligheidsmonitor 2008-2009 blijkt dan weer dat van slechts 7,2 % van de seksuele misdrijven (mishandeling, verkrachting, exhibitionisme enzovoort) aangifte wordt gedaan.

Er zijn heel veel getuigenissen van vrouwen die zich verplicht zagen herhaaldelijk naar het politiecommissariaat te gaan alvorens hun zoveelste klacht eindelijk werd geregistreerd. Een onthutsende vaststelling daarbij is

faits qui fait froid dans le dos. Pourtant la violence d'un partenaire intime et la violence sexuelle a de graves conséquences à moyen et long terme sur la santé physique, mentale, sexuelle et reproductive des femmes, Mais ce sont aussi leurs enfants, leur famille et la société qui en subissent les conséquences.

Il est temps d'en faire également une priorité politique et de dire que pour nous, ces faits ne sont pas de simples "faits divers" mais sont des faits d'une telle gravité qu'ils doivent entraîner des conséquences lourdes pour ceux qui les commettent ou qui sont suspectés de le faire.

B. d'autre part considérer que le critère de soustraction n'est plus le critère déterminant.

Le critère déterminant, par analogie au mandat d'arrêt qui conduit à une détention préventive, devient l'absolue nécessité pour la sécurité publique, critère devant être combiné à un constat complémentaire, à savoir soit le risque de soustraction soit le constat d'une récidive spéciale consacrée par une condamnation antérieure définitive.

M. Servais Verherstraeten (CD&V) rappelle que son groupe est favorable à une modification de la législation à condition qu'aucun automatisme ne soit mis en place. Un contrôle judiciaire sera en tout cas toujours nécessaire. L'intervenant ne soutiendra dès lors pas l'amendement n° 2. L'intervenant attire l'attention des membres sur la relativité de la proposition de modification législative à l'examen en faisant une comparaison avec la détention préventive. En pratique, il arrive en effet souvent que la chambre du conseil et la chambre des mises en accusation se soient déjà prononcées sur la question de l'existence d'un risque de fuite ou de récidive du prévenu. Le fait que le prévenu n'ait pas fait l'objet d'une arrestation immédiate indique que ces chambres ont estimé que ce risque n'était pas réel. Si, au cours d'une phase ultérieure, une juridiction de jugement doit rendre un jugement similaire, il est rare que les conditions soient foncièrement différentes à ce moment-là, à moins, bien entendu, que les circonstances aient changé. Son groupe soutiendra néanmoins la modification législative à l'examen car elle permettra de renforcer la sécurité.

Les intervenants précédents ont renvoyé à la tragique affaire de Julie Van Espen. Dans cette affaire, la vitesse de traitement du dossier de l'auteur en degré d'appel et la priorité donnée à certains dossiers ont également joué un rôle. Ces événements imposent que les dossiers

dat de ernst van de aangegeven feiten vaak toeneemt. Nochtans hebben geweld door de eigen partner en seksueel geweld op middellange en lange termijn ernstige gevolgen voor de fysieke, mentale, seksuele en reproductieve gezondheid van de vrouwen. Bovendien hebben ook hun kinderen, hun familie en de samenleving te lijden onder de gevolgen ervan.

Het is hoog tijd om van dit vraagstuk een beleidsprioriteit te maken en duidelijk te stellen dat dergelijke feiten niet zomaar als "*faits divers*" kunnen worden afgedaan. Integendeel, die feiten zijn zo ernstig dat er zwaarwegende gevolgen tegenover moeten staan voor de daders of voor hen die ervan verdacht worden ze te hebben gepleegd.

B. Voorts beoogt dit amendement te bepalen dat het risico dat de beklaagde zich aan zijn straf zal onttrekken, niet langer het doorslaggevende criterium is.

Net zoals bij het aanhoudingsbevel dat tot voorlopige hechtenis leidt, zou ook hier de strikte noodzaak voor de openbare veiligheid het doorslaggevende criterium moeten zijn. Dat criterium zou moeten worden gekoppeld aan een bijkomende vaststelling, met name het risico dat de beklaagde zich aan zijn straf zal onttrekken of het feit dat er in een eerdere definitieve veroordeling al sprake was van bijzondere herhaling.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V) herhaalt dat zijn fractie zich kan scharen achter een aanpassing van de wetgeving op voorwaarde dat er geen automatisme wordt ingevoerd. Er hoort hoe dan ook altijd een rechterlijke toets te zijn. Hij zal dan ook niet voor amendement nr. 2 stemmen. De spreker vestigt de aandacht van de leden op de relativiteit van de voorgestelde wetswijziging door de vergelijking te maken met de voorlopige hechtenis. In de praktijk zal het immers vaak voorkomen dat de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling zich al hebben uitgesproken over de aanwezigheid bij de verdachte van enig vluchtgevaar of recidivegevaar. Het feit dat de betrokkene niet onmiddellijk werd aangehouden, toont aan dat zij geoordeeld hebben dat deze voorwaarden niet voorhanden zijn. Als in een latere fase een vonnisgerecht eenzelfde oordeel moet vellen, zal het zeldzaam voorkomen dat deze voorwaarden op dat ogenblik fundamenteel anders zouden zijn, behoudens uiteraard gewijzigde omstandigheden. Aangezien evenwel de voorgestelde wetswijziging de veiligheid kan versterken, zal zijn fractie het voorstel steunen.

De vorige sprekers hebben verwezen naar het tragische dossier van Julie Van Espen. Deze zaak had ook te maken met de snelheid van afhandeling in graad van beroep en de prioriteit die aan bepaalde dossiers wordt gegeven. De gebeurtenissen nopen ertoe dat dossiers

de délinquance sexuelle, où il est généralement aussi question de récidive, soient traités aussi rapidement que possible en appel. C'est au pouvoir judiciaire qu'il appartient de trancher cette question mais l'intervenant présume qu'une affaire aussi tragique que celle de Mme Van Espen les y encouragera.

M. Khalil Aouasti (PS) réprecise que la proposition de loi à l'examen ajoute un nouveau critère ("ou ne commettent de nouveaux crimes ou délits) qui est actuellement inexistant dans la loi sur la détention préventive. Sur quelle base le juge va-t-il juger une personne qui est encore potentiellement innocente car pas encore condamnée définitivement? L'amendement propose au contraire de reprendre le critère existant de l'absolue nécessité pour la sécurité publique, critère existant et pour lequel il y a une jurisprudence abondante au niveau des chambres du conseil. L'intervenant rappelle qu'on parle aussi de personnes qui comparaissent libres et qui donc potentiellement n'ont jamais fait l'objet d'un mandat d'arrêt. Si d'autres critères complémentaires sont inexistants, le mandat d'arrêt ne peut pas être confirmé.

Dans le cadre d'une arrestation immédiate qui s'apparente à de la détention préventive, on reprend alors ce critère de l'absolue nécessité pour la sécurité publique dont on fait le critère principal, qui est un critère connu. On peut alors le combiner au risque de soustraction ou au critère juridiquement exact du risque de récidive spéciale.

Ce critère permet donc d'offrir une meilleure sécurité juridique, contrairement au critère choisi par la proposition de loi.

M. John Crombez (sp.a) estime que les infractions particulièrement graves doivent faire l'objet d'exceptions. Dans le passé, la commission a déjà prévu des exceptions pour les infractions sexuelles et le terrorisme. Il importe dès lors d'assurer le parallélisme à cet égard. La proposition de loi à l'examen est la conséquence de l'affaire tragique de Julie Van Espen. L'ajout du risque de récidive en tant que critère supplémentaire éventuel dans la loi relative à la détention préventive permettra de réduire le risque que de tels événements tragiques se répètent à l'avenir. Le membre souligne toutefois que, dans l'affaire de Julie Van Espen, il a aussi été constaté que le juge ne disposait pas de l'ensemble du dossier. Il convient aussi de résoudre cette problématique.

die verband houden met seksuele delinquentie, die meestal ook recidive betreffen, zo snel als mogelijk in beroep worden behandeld. Het is aan de rechterlijke macht om hierover een oordeel te vellen maar hij neemt aan dat een tragisch dossier als dat van mevrouw Van Espen hen hiertoe zal aansporen.

De heer Khalil Aouasti (PS) verduidelijkt nogmaals dat met het voorliggende wetvoorstel wordt beoogd een nieuwe voorwaarde toe te voegen ("of dat hij nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen"), die in de huidige wet betreffende de voorlopige hechtenis niet bestaat. Waarop gaat de rechter zich baseren om een oordeel te vellen over iemand die mogelijk nog onschuldig is, aangezien de betrokkene nog niet definitief is veroordeeld? Het amendement strekt er daarentegen toe terug te keren naar de bestaande voorwaarde in verband met de absolute noodzaak voor de openbare veiligheid; die voorwaarde bestaat immers al en men beschikt ter zake over uitgebreide rechtspraak van de raadkamers. De spreker wijst erop dat die maatregel ook mensen betreft die vrij voor de rechtbank verschijnen en tegen wie dus mogelijk nooit een aanhoudingsbevel is uitgevaardigd. Zonder andere bijkomende voorwaarden mag het aanhoudingsbevel niet worden bevestigd.

Aldus geldt bij een onmiddellijke aanhouding die gelijkenis vertoont met de voorlopige hechtenis de voormelde voorwaarde omtrent de absolute noodzaak voor de openbare veiligheid, en wordt van die bekende voorwaarde de hoofdvoorwaarde gemaakt. Die kan dan worden gecombineerd met het risico dat de betrokkene zich aan het gerecht onttrekt of met de juridisch welomschreven voorwaarde in verband met het risico op bijzondere recidive.

Op die manier kan meer rechtszekerheid worden geboden, wat niet het geval is indien men de in het wetsvoorstel vooropgestelde voorwaarde hanteert.

De heer John Crombez (sp.a) is van oordeel dat bijzondere ernstige misdrijven het voorwerp moeten uitmaken van uitzonderingen. De commissie heeft dit in het verleden ook gedaan ten aanzien van seksuele misdrijven en terrorisme. Het is dan ook belangrijk dat in deze het parallelisme wordt bewaakt. Het wetsvoorstel is er gekomen naar aanleiding van de tragische zaak van Julie Van Espen. De toevoeging van het recidivegevaar als mogelijk bijkomend criterium aan de wet op de voorlopige hechtenis vermindert de kans op het nog voorkomen van zo'n tragische zaak. Het lid merkt evenwel op dat in de zaak van Julie Van Espen er ook de vaststelling was dat de rechter niet beschikte over het volledige dossier. Ook deze problematiek moet worden aangepakt.

L'intervenant conclut en indiquant que son groupe soutiendra la proposition de loi à l'examen.

Mme Katja Gabriëls (Open Vld) attire l'attention des membres sur le fait que peu de juridictions de jugement imposent aujourd'hui une arrestation immédiate après une condamnation. Les possibilités légales sont en outre très limitées à l'heure actuelle. L'ajout du critère supplémentaire du risque de récidive est une bonne chose mais il sera également difficile de déterminer, à l'avenir, si ce risque existe ou non. Le groupe PS affirme que l'amendement n°1 permet d'y remédier mais cela ne lui apparaît pas clairement.

Renvoyant à l'intervention de M. Verherstraeten, elle souligne que la proposition de loi du groupe Open Vld prévoit également un contrôle judiciaire.

Mme Sophie De Wit (N-VA) souligne que tout le monde est convaincu que toute peine infligée doit être exécutée le plus rapidement possible. Cette problématique concerne la chaîne de l'exécution de la peine dans laquelle tout le monde a un rôle à jouer. Mme De Wit comprend l'observation de l'intervenante précédente mais il appartient au législateur de prévoir des critères permettant au juge de prendre la bonne décision en toute confiance. D'autre part, le législateur doit veiller à ce que les informations nécessaires soient disponibles. Il faut également que la capacité carcérale soit suffisante. Grâce à la numérisation et à la transmission des informations, chaque acteur doit pouvoir disposer des informations nécessaires pour prendre la bonne décision. Il incombe au législateur de faciliter la tâche du juge. L'intervenante n'est pas favorable à l'introduction d'un automatisme car il s'agirait, au fond, d'une motion de méfiance à l'égard de du pouvoir judiciaire.

Elle estime que le critère de la sécurité publique est une notion vague et inutile pour le juge, contrairement au critère de la récidive, qui peut encore être objectivé. Elle estime dès lors que sa proposition de loi garantit le contrôle judiciaire, mais tient également compte de la séparation des pouvoirs.

Concernant les observations de Mme Bury, elle signale que le groupe VB ne s'est pas intéressé à cette problématique par le passé.

Enfin, elle fait observer qu'elle estime que l'amendement n° 1 ne résistera pas à l'épreuve de l'égalité entre les femmes et les hommes et de la non-discrimination. Cet amendement sera également source de complications pour le juge. L'intervenante appelle dès lors les membres à soutenir sa proposition de loi.

De spreker besluit dat zijn fractie het ter bespreking liggende wetsvoorstel zal steunen.

Mevrouw Katja Gabriëls (Open Vld) vestigt de aandacht van de leden erop dat er vandaag weinig vonnisgerechten zijn die na een veroordeling een onmiddellijke aanhouding opleggen. De wettelijke mogelijkheden zijn vandaag ook zeer beperkt. De toevoeging van het bijkomend criterium van recidivegevaar is een goede zaak maar het zal in de toekomst ook moeilijk te beoordelen zijn of er al dan niet risico op recidive bestaat. De bewering van de PS-fractie dat amendement nr. 1 hieraan tegemoetkomt is haar evenwel niet duidelijk.

Verwijzend naar de interventie van de heer Verherstraeten, benadrukt zij dat het wetsvoorstel van de Open Vld-fractie eveneens in een rechterlijke toets voorziet.

Mevrouw Sophie De Wit (N-VA) stipt aan dat iedereen ervan overtuigd is dat een opgelegde straf zo snel als mogelijk moet worden uitgevoerd. Deze problematiek betreft de strafuitvoeringsketen waarin iedereen zijn rol te vervullen heeft. Zij begrijpt de opmerking van de vorige spreker maar het is aan de wetgever om te zorgen voor criteria waarbij enerzijds aan de rechter het vertrouwen wordt gegeven om de juiste beslissing te nemen. Anderzijds moeten de beleidsmakers ervoor zorgen dat de nodige informatie voorhanden is. Er moet ook voldoende gevangenisruimte zijn. Elke actor moet via digitalisering en informatiedoorstroming over die informatie kunnen beschikken die hij nodig heeft om de juiste beslissing te kunnen nemen. Het is aan de wetgever om de taak van de rechter te vergemakkelijken. De spreker is geen voorstander van de invoering van een automatisme omdat dit in wezen een motie van wantrouwen is ten aanzien van de rechterlijke macht.

Volgens haar is het criterium van de openbare veiligheid een containerbegrip waaraan de rechter niets heeft, in tegenstelling tot het criterium van recidive dat nog te achterhalen is. Zij is dan ook van oordeel dat haar wetsvoorstel niet alleen de rechterlijke controle waarborgt maar ook rekening houdt met de *checks and balances*.

Ten aanzien van de opmerkingen van mevrouw Bury merkt zij op dat de VB-fractie zich in het verleden in het Parlement niet in deze problematiek heeft geroerd.

Tot slot merkt zij op dat het amendement nr. 1 volgens haar de toets van de gendergelijkheid en de niet-discriminatie niet zal doorstaan. Het amendement bemoeilijkt ook de zaken voor de rechter. De spreker roept de leden dan ook op om haar wetsvoorstel te steunen.

Mme Marijke Dillen (VB) souligne qu'aujourd'hui, le groupe VB participe aux réunions dans un esprit constructif. Par le passé, le groupe VB a déposé de nombreuses propositions de loi visant à renforcer la législation pénale, et c'est avec satisfaction que l'intervenante constate qu'aujourd'hui, la plupart des partis vont dans le même sens. Son groupe plaide néanmoins en faveur de la piste qui est privilégiée par le groupe Open Vld et qui, selon elle, contrairement à ce que prétend Mme De Wit, ne témoigne en aucun cas d'une quelconque méfiance à l'égard du pouvoir judiciaire, ce qui explique également la présentation de son amendement n° 2.

Mme Katja Gabriëls (Open Vld) souligne que sa proposition de loi n° 561/001 ne constitue en aucun cas une motion de méfiance à l'égard du pouvoir judiciaire. La réquisition reste en effet l'affaire du ministère public et la décision de procéder à une arrestation immédiate reste l'affaire du juge. Elle souligne par ailleurs que son groupe ne soutiendra pas l'amendement n° 1 du PS, qui tend à faire une distinction entre les sexes.

M. Khalil Aouasti (PS) précise, concernant les questions relatives aux femmes, que le groupe PS mène un combat, notamment pour reconnaître le féminicide. On sait que, très majoritairement, ce sont les femmes qui souffrent de violences conjugales. Cet accent spécifique permettait de consacrer le féminicide qui n'existe pas actuellement dans le Code pénal. Cela ne retire en rien le reste de la proposition.

Mme Cécile Thibaut (Ecolo-Groen) précise que son groupe se retrouve dans le texte de la proposition de loi (DOC 55 0489/001). Cependant, il est opposé à toute forme d'automatisme à cet égard.

En ce qui concerne l'amendement n° 1, Mme Thibaut le considère très complexe et peu lisible. Si on peut en comprendre l'esprit, la rédaction pose problème notamment sur le plan juridique et le texte semble trop restrictif et viser uniquement les femmes. La jurisprudence dont parle M. Aouasti touche-t-elle aussi les anciennes victimes et le terme d' "absolue nécessité pour la sécurité publique" est-il bien adapté à la situation que vise la proposition de loi?

M. Philippe Goffin (MR) soutient la proposition de loi principale (DOC 55 0489/001) mais est opposé à l'automatisme. L'intervenant est d'avis qu'il faut laisser au juge le pouvoir d'apprécier selon les faits s'il veut prononcer ou non l'arrestation immédiate.

Mevrouw Marijke Dillen (VB) merkt op dat de VB-fractie hier vandaag met een positieve ingesteldheid aan de vergaderingen deelneemt. De VB-fractie heeft in het verleden tal van wetsvoorstellen tot verstrenging van de strafwetgeving ingediend en het lid stelt dan ook tevreden vast dat vandaag ook de meeste partijen die richting uitgaan. Haar fractie pleit in deze evenwel voor de piste die wordt bewandeld door de Open Vld-fractie en die volgens haar, in tegenstelling tot wat mevrouw De Wit beweert, geenszins getuigt van enig wantrouwen ten aanzien van de rechterlijke macht, vanwaar ook de indiening van haar amendement nr. 2.

Mevrouw Katja Gabriëls (Open Vld) stipt aan dat haar wetsvoorstel nr. 561/001 in geen geval een motie van wantrouwen is ten aanzien van de rechterlijke macht. Immers, de vordering ligt nog steeds in handen van het openbaar ministerie en de beslissing tot onmiddellijke aanhouding in handen van de rechter. Voorts merkt zij op dat haar fractie amendement nr. 1 van de PS-fractie, dat een onderscheid maakt tussen de seksen, niet zal steunen.

De heer Khalil Aouasti (PS) gaat in op de aspecten met betrekking tot de vrouwen. Hij verduidelijkt dat de PS-fractie ervoor ijvert om meer bepaald 'vrouwenmoord' als dusdanig te doen erkennen; het is immers alom bekend dat de slachtoffers van echtelijk geweld haast altijd vrouwen zijn. Door daar specifiek de nadruk op te leggen, kan vrouwenmoord als dusdanig worden bepaald; momenteel ontbreekt die notie in het Strafwetboek. Hiermee wordt geenszins afbreuk gedaan aan wat voor het overige met het wetsvoorstel in uitzicht wordt gesteld.

Mevrouw Cécile Thibaut (Ecolo-Groen) geeft aan dat haar fractie kan instemmen met de tekst van het wetsvoorstel (DOC 55 0489/001). Toch is de fractie ter zake gekant tegen elke automatische gelding.

Mevrouw Thibaut vindt amendement nr. 1 heel complex en niet echt bevattelijk. Hoewel begrip valt op te brengen voor de strekking ervan, is de tekst zelf juridisch niet waterdicht; hij lijkt te restrictief en louter van toepassing op de vrouwen. Heeft de rechtspraak waarnaar de heer Aouasti verwijst ook betrekking op de vroegere slachtoffers, en sporen de woorden "volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid" wel degelijk met de situatie die het wetsvoorstel beoogt?

De heer Philippe Goffin (MR) schaart zich achter het als basis dienende wetsvoorstel (DOC 55 0489/001), maar is gekant tegen de automatische gelding van de regeling. De spreker vindt dat het de rechter toekomt om naargelang van de feiten te beslissen of hij al dan niet de onmiddellijke aanhouding zal bevelen.

Concernant l'amendement n° 1, le groupe MR ne souhaite pas limiter la disposition aux femmes. Les mêmes drames peuvent aussi se produire à l'égard des hommes.

Par ailleurs, l'amendement prévoit que le juge peut ordonner l'arrestation immédiate si le critère de l'absolue nécessité pour la sécurité publique est présent, ainsi que "si soit le prévenu ou l'accusé a été condamné antérieurement pour des faits de même nature, soit il y a lieu de craindre que le prévenu ou l'accusé ne tente de se soustraire à l'exécution de la peine.". Cependant, il est possible qu'une personne n'ait pas été condamnée antérieurement et représente un risque de récidive néanmoins. L'intervenant ne peut donc pas soutenir l'amendement.

M. Khalil Aouasti (PS) précise que l'amendement ne restreint pas le champ d'application. Au contraire, le nombre d'infractions visées est augmenté ("et aux articles 398 à 405 et à l'article 442bis du Code pénal"). En ce qui concerne la limitation aux femmes, l'orateur est tout à fait disposé à supprimer cette mention si cela pose problème à certains groupes politiques et en vue de couvrir des réalités autres qui existent aujourd'hui.

Par ailleurs, l'article 33 § 2 proposé parle de la crainte que le détenu ou l'accusé commette de nouveaux crimes et délits. Cela ne veut rien dire juridiquement. En remplaçant ce critère, on va considérer que le critère premier est l'absolue nécessité pour la sécurité publique. Ce critère existe déjà pour la détention préventive et c'est sur base de celui-ci que des juges d'instruction et la chambre du conseil délivrent un mandat d'arrêt ou le prolongent, donc sans préjuger d'une quelconque culpabilité. Quand on parle de la crainte que le prévenu commette de nouveaux crimes ou délits, on préjuge de sa culpabilité alors que la condamnation n'est pas encore définitive. C'est en ce sens que le critère proposé par la proposition de loi ne tient pas.

Mme Sophie De Wit (N-VA) fait observer que si, sur le plan sémantique, la loi est formulée de manière telle qu'une condamnation doit avoir été coulée en force de chose jugée, on va au-devant de nombreux problèmes. Elle insiste sur le fait que les critères proposés ne sont pas vagues et constituent au contraire des notions juridiques actuellement utilisées en droit de la procédure pénale. Si, pour l'intervenant précédent, le risque de récidive ne peut être évalué en l'absence de condamnation, l'intervenante se demande alors bien comment le risque de fuite peut être évalué. Il s'agit précisément

Wat amendement nr. 1 betreft, wil de MR-fractie de regeling niet beperken tot de vrouwen, want ook mannen kunnen slachtoffer zijn van een dergelijk drama.

Bovendien voorziet het amendement erin dat de rechter de onmiddellijke aanhouding kan bevelen indien aan het criterium van volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid is voldaan, alsook "indien de beklaagde of de beschuldigde eerder werd veroordeeld voor soortgelijke feiten, dan wel indien te vrezen valt dat de beklaagde of de beschuldigde zich aan de uitvoering van de straf zou pogen te onttrekken". Niettemin kan zich de situatie voordoen waarbij iemand niet eerder werd veroordeeld, maar toch een risico op recidive vertoont. De spreker kan dus niet instemmen met het amendement.

De heer Khalil Aouasti (PS) preciseert dat het amendement het toepassingsgebied niet beknot. Integendeel: het aantal beoogde strafbare feiten wordt opgetrokken ("alsook in de artikelen 398 tot 405 en in artikel 442bis van het Strafwetboek"). Aangaande de beperking tot louter de vrouwen is de spreker volkomen bereid die vermelding weg te laten indien sommige politieke fracties het daar moeilijk mee hebben; op die manier zal het wetsvoorstel ook van toepassing zijn op andere feiten dan die welke zich vandaag voordoen.

Het voorgestelde artikel 33, § 2, verwijst bovendien naar de vrees dat de beklaagde of de beschuldigde nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen. Juridisch houdt dat geen steek. Door dat criterium te vervangen, zal men ervan uitgaan dat het eerste criterium de volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid is. Dat criterium bestaat al inzake voorlopige hechtenis en is de grond op basis waarvan de onderzoeksrechters en de raadkamer een aanhoudingsbevel afgeven of verlengen, dus zonder vooruit te lopen op de schuldvraag. Door te verwijzen naar de vrees dat de beklaagde nieuwe misdaden of wanbedrijven zou plegen, geeft men blijk van vooringenomenheid in verband met diens schuld, terwijl de veroordeling nog niet definitief is. Het door het wetsvoorstel beoogde criterium blijft in dat opzicht niet overeind.

Mevrouw Sophie De Wit (N-VA) merkt op dat als de semantiek zo wordt gelegd dat er een veroordeling in kracht van gewijsde moet zijn dit voor veel problemen zal zorgen. Zij benadrukt dat de voorgestelde criteria niet vaag zijn maar juridische begrippen die vandaag in het strafprocesrecht worden gehanteerd. Als de vorige spreker stelt dat het recidivegevaar bij gebrek aan een veroordeling niet kan worden beoordeeld, is het de spreekster een raadsel op welke manier dan het vluchtgevaar kan worden beoordeeld. Het gaat er nu net om dat de rechter zijn beslissing, op vordering

d'obliger le juge, à la demande du ministère public, à motiver sa décision. Il doit y avoir suffisamment d'indices de l'existence d'un risque de fuite ou de récidive, ce que le juge appréciera en s'appuyant sur les informations dont il dispose.

M. Nabil Boukili (PTB-PVDA) rappelle que l'arrestation immédiate est possible pour les peines dépassant 3 ans. Dans la majorité des dossiers qui concernent les peines de cette lourdeur, il y a une instruction. Le juge d'instruction se positionne donc sur la nécessité ou non d'une détention préventive. Les raisons pouvant être invoquées pour justifier le mandat d'arrêt incluent déjà actuellement le danger de récidive. Dans la plupart des dossiers, il y a donc la possibilité de maintenir la personne en détention. Ce maintien est contrôlé par la chambre du conseil et par la chambre des mises en accusation. Cela permet que les droits de la défense soient parfaitement respectés.

Dans le cadre de l'affaire Julie Van Espen, un juge d'instruction est intervenu. L'accusé avait été placé sous mandat d'arrêt suite à une plainte déposée par son ex compagne qu'il avait violée. Il avait d'ailleurs reconnu les faits. En outre, l'accusé avait déjà fait l'objet d'une condamnation pour des faits de viols et il avait purgé sa peine. Malgré ces éléments, le juge d'instruction a décidé de relâcher cette personne après quelques mois, alors qu'il avait la possibilité de le maintenir en détention vu le risque de récidive.

La question dans ce dossier n'est donc pas de savoir si le tribunal correctionnel aurait dû avoir la possibilité d'arrêter cette personne lors de l'audience, mais plutôt de savoir pourquoi le juge d'instruction a décidé de le libérer alors que le risque de récidive était flagrant. La loi permettait de le garder en détention préventive. C'est donc un choix fait par le juge d'instruction. Il faut se demander pourquoi il a fait le choix de libérer la personne.

On doit malheureusement constater qu'en pratique, la réaction judiciaire aux dossiers de viol n'est pas assez forte. Il est faux de dire que cette affaire nécessite un changement législatif. Cette affaire est détournée afin de rendre la loi plus répressive.

Elargir la possibilité d'arrestation immédiate est répressif. Le fait d'être détenu doit être exceptionnel en raison de la présomption d'innocence. Cela rend la défense plus difficile: l'accès à un avocat est plus compliqué, le détenu peut difficilement prouver qu'il tente de se remettre sur les rails, etc. Cela peut donc avoir des lourdes conséquences sur la vie de la personne qui est toujours présumée innocente.

van het openbaar ministerie, moet motiveren. Er moeten voldoende aanwijzingen zijn dat er vlucht- dan wel recidivegevaar is. De rechter oordeelt op basis van de hem voorliggende informatie.

De heer Nabil Boukili (PTB-PVDA) wijst erop dat de onmiddellijke aanhouding mogelijk is bij gevangenisstraffen van meer dan 3 jaar. In de meeste gevallen waarbij een dergelijke zware strafmaat geldt, is er een gerechtelijk onderzoek. De onderzoeksrechter beslist dus of een voorlopige hechtenis al dan niet nodig is. Het gevaar op recidive kan thans reeds als reden worden ingeroepen om het aanhoudingsbevel te rechtvaardigen. In de meeste gevallen kan de betrokkene dus in hechtenis worden gehouden. Ter zake is er een controle door de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling. Zodoende worden de rechten van verdediging ten volle in acht genomen.

In de zaak van Julie Van Espen heeft een onderzoeksrechter opgetreden. De beschuldigde was aangehouden na een klacht van zijn voormalige partner, die door hem werd verkracht; hij had de feiten overigens erkend. Voorts was de beschuldigde eerder veroordeeld voor verkrachting en had hij zijn straf uitgezeten. Toch besloot de onderzoeksrechter de betrokkene na enkele maanden opnieuw vrij te laten, hoewel hij hem - gezien het risico op recidive - in hechtenis had kunnen houden.

De vraag in die zaak is dus niet of de correctionele rechtbank de betrokkene had moeten aanhouden ter zitting, maar veeleer waarom de onderzoeksrechter besloot hem in vrijheid te stellen terwijl er overduidelijk een risico op recidive was. De wet stond de onderzoeksrechter toe de beschuldigde in voorlopige hechtenis te houden. Die onderzoeksrechter heeft een keuze gemaakt. Waarom besliste hij de beschuldigde vrij te laten?

In de praktijk moet helaas worden vastgesteld dat het gerecht in verkrachtingszaken niet hard genoeg optreedt. Het klopt niet dat de wetgeving naar aanleiding van die zaak moet worden aangepast. Die zaak wordt aangegrepen om de wet repressiever te maken.

De uitbreiding van de mogelijkheid tot onmiddellijke aanhouding is repressief van aard. De hechtenis moet vanwege het vermoeden van onschuld een uitzonderingsmaatregel blijven. De hechtenis bemoeilijkt de verdediging: de gedetineerde heeft minder vlot toegang tot een advocaat, hij kan moeilijk aantonen dat hij weer op het goede pad probeert te komen enzovoort. De hechtenis kan ernstige gevolgen hebben voor het leven van de betrokkene, jegens wie nog steeds een vermoeden van onschuld geldt.

La solution proposée ne résout donc pas le problème de fond. La vraie problème est le fait que la justice est très peu rendue contre les violeurs et dans les cas de violences conjugales. Ce n'est pas un problème de législation mais bien de moyens. On manque de magistrats, les dossiers sont classés par priorité et les délais de traitement sont trop longs. C'est à cause du manque de financement de la justice qu'on veut mettre des personnes en détention préventive afin d'éviter un danger éventuel pour la société. Or, si la justice était mieux financée et plus rapide, ce problème se poserait beaucoup moins.

Mme Vanessa Matz (cdH) soutient la proposition de loi et son caractère non automatique. Cependant, elle souhaite faire droit à une partie de l'amendement du PS dans ce qu'il étend le champ d'application aux violences intrafamiliales (sans cibler exclusivement les femmes) et notamment à la violence sexuelle sur les mineurs.

Mme Sophie De Wit (N-VA) prend note du fait que le groupe PTB-PVDA ne soutiendra pas la proposition de loi à l'examen parce que le département de la Justice dispose de trop peu de moyens. En outre, elle précise qu'il ne s'agit pas seulement de l'affaire Julie van Espen. Il existe malheureusement d'autres affaires de ce type.

Quant à la thèse selon laquelle la procédure devant la chambre du conseil offre déjà suffisamment de garanties, elle souligne que si un suspect est remis en liberté, sous conditions, par la chambre du conseil, et qu'il comparaît devant le tribunal et est condamné ensuite, la décision de la chambre du conseil devient caduque et les conditions aussi, par voie de conséquence. Il n'y a donc plus de contrôle. C'est pourquoi il faut pouvoir procéder à une arrestation immédiate dans certains cas. Le groupe N-VA souhaite donner au juge une latitude suffisante à cette fin. Mme De Wit ne peut que répéter que la proposition de loi à l'examen est raisonnable et consensuelle.

M. Nabil Boukili (PTB-PVDA) regrette cette caricature faite par Mme De Wit. Cette loi ne répond pas aux problèmes de fond, elle ne fait que restreindre les droits de la défense.

De voorgestelde maatregel biedt dus geen oplossing voor het echte probleem, namelijk dat het recht al te weinig zegeviert jegens verkrachters en in zaken van partnergeweld. Het is geen kwestie van wetgeving maar van middelen. Er zijn te weinig magistraten, andere dossiers hebben soms voorrang en de behandelingstermijnen zijn te lang. Ingevolge de ontoereikende financiering van justitie wil men mensen in voorlopige hechtenis nemen teneinde een eventueel gevaar voor de samenleving te voorkomen. Mocht justitie beter en sneller worden gefinancierd, dan zou het vraagstuk veel minder acuut zijn.

Mevrouw Vanessa Matz (cdH) schaart zich achter het wetsvoorstel en het feit dat de in uitzicht gestelde regeling niet zonder meer hoeft te worden toegepast. Tegelijk hoopt ze dat gevolg wordt gegeven aan een deel van het amendement van de PS, dat ertoe strekt het toepassingsveld uit te breiden naar huiselijk geweld (zonder uitsluitend betrekking te hebben op de vrouwen) en meer bepaald naar seksueel geweld op minderjarigen.

Mevrouw Sophie De Wit (N-VA) neemt er nota van dat de PTB-PVDA-fractie het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel niet zal steunen omdat het departement justitie over te weinig middelen beschikt. Voorts verduidelijkt zij dat het in deze niet enkel over de zaak van Julie van Espen gaat, er zijn jammer genoeg ook andere soortgelijke zaken.

In verband met de stelling dat de procedure voor de raadkamer al voldoende waarborgen biedt, stipt zij aan dat als een verdachte door de raadkamer onder voorwaarden wordt vrijgelaten, nadien voor de rechtbank verschijnt en veroordeeld wordt, de beslissing van de raadkamer dan vervalt en dus ook de voorwaarden. Er is aldus geen controle meer. Het is daarom nodig dat in sommige gevallen tot een onmiddellijke aanhouding kan worden overgegaan. De N-VA-fractie wenst hiervoor de rechter voldoende armslag te geven. Mevrouw De Wit kan niet anders dan herhalen dat het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel van redelijkheid en consensus getuigt.

De heer Nabil Boukili (PTB-PVDA) betreurt dat mevrouw De Wit er een dergelijke karikatuur van maakt. Dit wetsvoorstel komt niet tegemoet aan de problemen ten gronde; het perkt alleen de rechten van verdediging in.

Même avec la législation actuelle, l'accusé aurait pu être maintenu en détention dans le cadre de l'affaire Julie Van Espen. Le problème, c'est que dans beaucoup de cas de violences faites aux femmes, la justice ne fait pas son travail par manque de moyens. Les plaintes ne sont pas souvent suivies d'effet.

*

L'amendement n° 2 est rejeté par 12 voix contre 2 et une abstention. L'amendement n° 1 est rejeté par 9 voix contre 3 et 3 abstentions.

L'article 2 est adopté par 11 voix contre une et 3 abstentions.

Quelques modifications de nature légistique sont apportées.

À la demande de *M. Khalil Aouasti (PS)*, la commission procédera, en application de l'article 83.1 du Règlement, à une deuxième lecture. La commission souhaiterait disposer à cet effet d'une note du Service juridique.

Le rapporteur,

John CROMBEZ

La présidente,

Kristien VAN VAERENBERGH

Zelfs met de vigerende wetgeving had men de beschuldigde in de zaak van Julie Van Espen kunnen vasthouden. De moeilijkheid is dat het gerecht in veel gevallen van geweld jegens vrouwen niet optreedt, omdat het niet over toereikende middelen beschikt. Aan de klachten wordt niet vaak gevolg gegeven.

*

Amendement nr. 2 wordt verworpen met 12 tegen 2 stemmen en 1 onthouding. Amendement nr. 1 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 3 onthoudingen.

Artikel 2 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 1 en 3 onthoudingen.

Er worden enkele wetgevingstechnische verbeteringen aangebracht.

Op verzoek van *de heer Khalil Aouasti (PS)* zal de commissie met toepassing van artikel 83.1 van het Reglement tot een tweede lezing overgaan. De commissie wenst daartoe over een nota van de Juridische Dienst te beschikken.

De rapporteur,

John CROMBEZ

De voorzitter,

Kristien VAN VAERENBERGH